

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVI підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

22 лютого 2024

Київ 2024

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2024. 406 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 22.04.2024)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Члени редколегії Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор;
Толпежников Р.О., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 22 лютого 2024 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний університет, 2024

Таким чином, напрям розвитку аналізу стратегічної перспективи дає можливість визначити причини неефективної стратегічної поведінки підприємства на ринку з урахуванням неекономічних факторів та розробити програми оздоровлення підприємства, розробити альтернативні варіанти розвитку подій і досягнення нових цілей, які на кінцевих етапах забезпечать компаніям стабільність і додаткові можливості розвитку на майбутнє.

Література

1. Стратегічне управління : навчальний посібник / В.Л. Дикань та ін. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 272 с.
2. Головчук Ю.О., Пчелянська Г.О. Особливості формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі парадигми інноваційного розвитку. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 66-70.
3. Стратегічне управління підприємствами реального сектору економіки : механізми, методи, моделі : монографія / В.М. Андрієнко та ін. Донецьк : ДонНУ, 2012. 155 с.
4. Стратегічний менеджмент : навчальний посібник / за заг. ред. Бутка М.П. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 376 с.
5. Тарасюк Г.М. Управління змінами в системі стратегічного управління підприємством. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. Житомир: ЖДТУ, 2016. №2(52). С. 287–291.

Коверза Вікторія,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Технологічний прогрес призвів до нових можливостей для банківських установ і до зростання конкуренції між ними. Фінансові кризи сприяли даному процесу через свою короткочасність. Банки енергійно і творчо відповіли на ці зміни, почавши проникнення в нові сфери діяльності. Наша країна відкриваючи свій фінансовий ринок для іноземного капіталу, дозволила відкривати філії іноземних інституцій в Україні. Таким чином, ринок фінансових послуг України є частиною світового фінансового ринку, тому майбутній розвиток нашої країни буде підпорядкований тенденціям європейського та світового фінансових ринків.

Проводячи аналіз світових тенденцій в банківництві можна зробити висновок, що об'єднання банківської справи із страховою справою в контексті глобалізації є невідворотним процесом і для України, який набирає оберти. Розвиток консолідованої банківсько-страхової бізнес-архітектури буде продовжуватися, саме тому що як страхові так і банківські інституції прагнуть використовувати багатоканальні продажі. Оскільки страхові компанії прагнуть мінімізувати вартість дистрибуції своїх послуг, а банківський канал продажу страхового захисту знаходиться в центрі їх інтересів. Те що використання вітчизняної банківської інфраструктури суттєво зменшує кошти дистрибуції підтверджено значною кількістю прикладів розвитку консолідації банківського і страхового бізнесу в усьому світі [1, с.12].

Особливу увагу заслуговують питання систематизації чинників та зовнішніх і внутрішніх умов, що впливають на прийняття рішень відносно співпраці між банками та страховими установами, тому що саме від них залежать перспективи та стратегія формування консолідованої банківсько-страхової бізнес-архітектури. Умовно їх поділяють на чинники зовнішнього походження – стан розвитку економіки, законодавчі, нормативно-правові акти, та внутрішні – зростання конкурентних переваг, отримання ефекту синергії. Проте, на прийняття рішення про консолідацію мають безпосередній і першочерговий вплив: – зміни з боку попиту – потреби та преференції клієнтів; – зміни з боку пропозиції – ситуація в галузі, конкуренція, глобалізація. Не менший вплив справляють чинники внутрішнього походження, джерелом яких є власне фінансові інституції, зокрема: додаткові доходи; зниження затрат; диверсифікація діяльності [2, с. 144].

Правова база України розмежовує банківську справу від страхової і регламентує їх дії. Це обмежує об'єднання банківських установ і страхових компаній в одну уніфіковану інституцію. Але саме законодавчо-правові норми надали форму консолідації банківського та страхового бізнесу. Нагальними проблемами нормативно – законодавчої бази сьогодення стосовно взаємодії та консолідації страхових та банківських установ є: конкуренція та загроза монополізації ринку фінансових послуг; поглиблення відмінностей між наглядом за банківською та страховою діяльністю; охорона та шляхи реалізації прав клієнта; загострення ризику подвійного використання капіталу; специфіка та модифікація органів нагляду.

Можна виділити дві ключові тенденції сфери попиту, які змушують українські страхові компанії та банківські установи до поглиблення зв'язків між продуктами та способами їх продажу:

- ✓ клієнти користуються кожного разу з більшої кількості фінансових послуг, що пропонуються банківськими установами та страховими організаціями;
- ✓ змінюються вимоги клієнтів щодо способу надання їм фінансових послуг.

Нові види фінансових послуг та інструментів, глобалізація світової економіки призводять до появи нових видів фінансових послуг в банках та страхуванні. Саме це призводить до загострення конкуренції в галузях фінансового сектора та стимулює інші галузі економіки надаючи можливість надавати спектр фінансових послуг установам, які раніше не мали повноважень, або їх діяльність у фінансовому секторі була обмеженою. Наприклад, пошук підприємствами зовнішнього фінансування, як альтернативу банківському кредиту у вигляді емісії облігацій. Результатом цього є входження на фінансовий ринок інституцій з нефінансового сектора. Або, коли мережі супермаркетів, автомобільні холдинги які здійснюють продаж в кредит створюють власні банківські установи і страхові компанії з метою надання фінансового сервісу для своїх клієнтів.

Розвиток фінансових послуг через мережу Інтернет є більш прибутковим за дистрибуцію страхових послуг через банківські відділення, тому що економить кошти. Але, в українських реаліях існує низький рівень довіри у населення. Саме тому у найближчій перспективі, більш ефективною є консолідація банківського та страхового бізнесу.

Очікується, що у післявоєнному періоді значний потенціал зосередиться на фінансуванні житла, іпотечному кредитуванні. Таким чином це стане додатковим стимулом для консолідації страхових та банківських інституцій. Слід враховувати, що у країнах, де формується консолідована банківсько- страхова бізнес-архітектура, ринок страхових послуг насичений, то подальше його поширення буде обмеженим, а попит на страхові послуги менш еластичним. Таким чином розвиток консолідації банківської та страхової діяльності буде пов'язаний з зміною існуючих каналів дистрибуції. З огляду на все вище викладене, можна стверджувати що наша країна має великий потенціал для розвитку консолідації банківського та страхового бізнесу, а страхування ризиків її громадян має незначний відсоток, то є ще одним стимулом для розвитку каналу продаж.

Просування на державному рівні консолідації банківського та страхового бізнесу – це можливість інтервенції, базованої на реалізації стратегії розвитку ринку фінансових послуг. Для збереження фінансових інституцій України з урахуванням приналежності капіталу в статусі національної ідентичності, їх стратегія розвитку повинна враховувати факт поляризації, отже існування визначених диспропорцій в економічних потенціалах і в рівні розвитку банківської і страхової справи. Необхідною є одночасна підтримка українських банківських установ і страхових компаній урядом, Національним банком України і міністерством фінансів, адже така практика притаманна майже для всіх країн Євросоюзу [3, с. 289-292].

З метою стратегії розвитку ринку консолідованих банківсько-страхових послуг надано наступні рекомендації: визнання за необхідне для розвитку української економіки ведення

самостійної господарської політики і існування фінансової системи, підпорядкованої власній політиці, що враховує українські реалії та вітчизняний державний інтерес; модернізація українських фінансових інституцій через створення умов доступу до преференційних капіталів; чітке пов'язування процесу консолідації банківських установ, страхових компаній із пошуком українських інвесторів, навіть якщо це має затримати дані процеси; утримання пакетів акції в державній власності у акціонерних фінансових інституціях; забезпечення можливостей для інвестиційної активності і фінансового ангажування в різні сегменти фінансового ринку, що дозволить утримувати існуючу доходність, яка опинилась під загрозою в зв'язку із зменшенням маржі в результаті конкуренції; створення можливостей розвитку місцевим банкам в вільних ринкових нішах, завдяки стратегічним альянсам із загальнодержавними страховими товариствами та навпаки; створення бар'єрів, обмежених можливостей входження глобальних інституцій на місцеві ринки з метою запобігання загрози втрати стабільності на національному фінансовому ринку; формування системи моніторингу стабільності фінансового сектору; рекламування пакетів послуг, що поєднують банківські та страхові послуги; формування банківськими і страховими інституціями спільних центрів реклами та маркетингу, спільної адміністрації нерухомістю і майном, спільних каналів дистрибуції фінансових послуг.

Отже, консолідація банківської та страхової діяльності має значні перспективи для розвитку в Україні.

Література

1. Кравчук Н. Модифікація ринку фінансових послуг крізь призму фінансової консолідації: функціональна детермінованість та діалектика пізнання. *Світ Фінансів*. 2017. 4 (13). С. 9-23.
2. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Консолідація банківського та страхового бізнесу: теоретико-методологічні домінанти та тенденції розвитку: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2019. 183 с.
3. Bankowość na świecie i w Polsce stan obecny i tendencje rozwojowe / pod. red. L. Oreziak, B. Pietrzak. INW: Olympus. 2020. 320 s.